

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ถ้าจะเปรียบเทียบความสำคัญของห้องสมุดต่อการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ห้องสมุดจะมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยตรง เพราะห้องสมุดนอกจากจะเป็นแหล่งรวบรวมวิทยากร (Resource Center) ที่มีลิต นักศึกษา และอาจารย์จะใช้ค้นคว้าหาความรู้¹ ยังเป็นสถานที่ให้บริการด้านการสอนและการวิจัยอีกด้วย² ทั้งนี้เพื่อทำหน้าที่สนองจุดประสงค์หลักของมหาวิทยาลัย ก็คือ ทำการค้นคว้าวิจัย เพื่อบุกเบิกความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่สังคม³

การคิดหาวิธีการที่จะนำมาใช้สอนนักศึกษาให้รู้จักใช้ห้องสมุดจึงเป็นงานหลักของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน แม้ว่าความพยายามในการสอนการใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจะได้เกิดขึ้นมานานแล้ว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ แต่ผลที่ปรากฏยังถือว่าไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะหลังการสอนยังปรากฏว่ามีนักศึกษาอีกเป็นจำนวนมากที่ยังมีปัญหาในการใช้ห้องสมุด และบ้างก็ไม่มาใช้ห้องสมุดเลยถ้าไม่มีความจำเป็น⁴

¹ "บทบาทของห้องสมุดกับการปฏิรูปการศึกษา," วารสารห้องสมุด 20 (มกราคม - กุมภาพันธ์ 2519) : 54.

² นวนิตย์ อินทรามะ, "บทบาทห้องสมุดมหาวิทยาลัย," วารสารห้องสมุด 18 (กันยายน - ตุลาคม 2517) : 359.

³ วิจิตร ศรีสะอ้าน, หลักการอุดมศึกษา (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 45.

⁴ Arthur P. Young, and Exir B. Brennen, "Bibliographic Instruction: a Review of Research and Applications, " in Progress in Educating the Library User, ed. John Lubans (New York : Bowker Co., 1978), p. 15.

อย่างไรก็ดีความพยายามของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องยังคงดำเนินต่อไป ในอันที่จะให้นิสิตนักศึกษาได้รู้จักวิธีการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ในห้องสมุด ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษาระดับอุดมศึกษาของนิสิตนักศึกษาเหล่านั้น วิธีการสอนให้รู้จักใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเท่าที่มีการดำเนินการอยู่ทั้งในและนอกประเทศในปัจจุบันนี้ มีผู้รวบรวมไว้เป็นสังเขปดังนี้คือ¹

- จัดสอนเป็นรายบุคคลตามโอกาสและความจำเป็น เช่น การให้บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าของห้องสมุด

- การปฐมนิเทศห้องสมุดแก่นิสิตใหม่ เป็นการบรรยายให้รู้จักลักษณะและการทำงานโดยทั่วไปของห้องสมุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการที่จัดให้แก่ผู้ใช้คือ นิสิตนักศึกษา เป็นต้น

- การนำชมห้องสมุด เป็นวิธีการที่พัฒนามาจากการปฐมนิเทศ โดยการนำชมเป็นกลุ่มเล็กพาไปยังส่วนต่าง ๆ ของห้องสมุดและอธิบายให้ผู้ชมทราบถึงการทำงานเพื่อให้รู้จักและมาใช้ได้ในภายหลัง

- การใช้โปสเตอร์ค้นวัสดุ แทนการปฐมนิเทศ หรือการนำชมห้องสมุด ซึ่งจัดขึ้นสำหรับนิสิตใหม่

- จัดเป็นวิชาสอนแทรกในวิชาอื่น ๆ ตามหลักสูตร เช่น สอนแทรกในวิชาภาษาอังกฤษ หรือวิชาอื่น ๆ ที่ผู้สอนมีความมุ่งหมายให้นิสิตทำรายงานซึ่งจะต้องใช้ห้องสมุด

- จัดสอนเป็นวิชาในหลักสูตรบังคับ เช่น วิชา "วิธีการศึกษาในมหาวิทยาลัย 1" ซึ่งเป็นวิชาในหลักสูตรบังคับสำหรับนิสิตปีที่ 1 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อสอนให้รู้จักใช้ห้องสมุดเพื่อทำรายงานการค้นคว้า ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรต่อไป

จากการสำรวจการสอนวิธีใช้ห้องสมุดในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยสุภัตรา ไชยศิริ²

¹ จารุวรรณ สันจูโสภณ, "ความพยายามในการส่งเสริมการใช้ห้องสมุดแก่นักศึกษามหาวิทยาลัย," วารสารวิทยบริการ 2 (กุมภาพันธ์ 2523): 92.

² สุภัตรา ไชยศิริ, "การสอนวิธีใช้ห้องสมุดในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

โดยทำการสำรวจจากมหาวิทยาลัย 9 แห่งของประเทศ พบว่า การสอนวิธีใช้ห้องสมุดเป็นวิชาบังคับ
 ในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมักจัดขึ้นสำหรับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนระดับสูงกว่าปริญญาตรี
 จะจัดสอนเป็นส่วนหนึ่งของวิชาวิจัย ในด้านวิธีการสอนพบว่าที่นิยมใช้มากคือ การสอนแบบบรรยาย
 ใช้อุปกรณ์อื่นประกอบการสอนน้อยมาก ทำให้ผู้เรียนต้องการให้มีการปรับปรุงการสอน ผู้วิจัยเสนอแนะ
 ว่า ควรใช้วิธีการสอนหลาย ๆ แบบเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของห้องสมุด และมีโอกาสใช้ทักษะ
 ในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

การสอนแบบบรรยายนี้เป็นที่นิยมมากสำหรับการสอนในชั้นเรียนทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะ
 อย่งในระดัมหาวิทยาลัย เพราะเป็นวิธีการถ่ายทอดความรู้แบบง่าย ๆ ด้วยการรับฟัง ได้เนื้อหา
 วิชามากและประการสำคัญคือ เสียค่าใช้จ่ายน้อย แต่ในขณะเดียวกันข้อเสียของการสอนแบบบรรยายคือ
 ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย เพราะผู้เรียนใช้ทักษะในการฟังอย่างเดียว เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่เกิด
 การเรียนรู้เท่าที่ควร อีกประการหนึ่งคือ การสอนแบบบรรยายไม่เหมาะที่จะใช้สอนฝึกทักษะต่าง ๆ
 การฝึกหัดความคิดริเริ่ม การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า การนำหลักความจริงและทฤษฎี
 ไปใช้ การเปลี่ยนทัศนคติ การแก้ปัญหา และการใช้เหตุผล¹ การแก้ปัญหที่เกิดขึ้นในการสอนแบบ
 บรรยาย ทำได้ด้วยการสนับสนุนให้มีการใช้อุปกรณ์หรือสื่อการสอนประกอบการสอนให้มากขึ้นกว่าเดิม²

ดอน เดวิส (Don Davis) รองคณะกรรมการการศึกษาของสำนักงานการศึกษา แห่ง
 สหรัฐอเมริกา³ ได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนบางประการที่น่าสนใจ ดังนี้คือ

¹ สุภาพ วาดเขียน, ท้าวอย่างไร นิสิต นักศึกษาครู จึงจะสอนได้ดี พิมพ์ครั้งที่ 2
 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520) หน้า 70.

² มนัส บุญประกอบ, "ปัญหาการใช้บริการของหน่วยเทคโนโลยีทางการศึกษาในสถาบัน
 อุดมศึกษา," วารสารวิทยบริการ 1 (เมษายน 2522): 72.

³ เจอร์โรลด์ ฮี เคมพี, การออกแบบการสอน : แผนกพัฒนาการสอนและรายวิชา,
 แปลโดย เมรี ปีสันรณานนท์ และ นาดยา ภัทรแสงไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์-
 โอเดียนส์โตร์, 2523), หน้า 5 - 6.

- 1) เปลี่ยนการสอนจากแบบที่มีครูหรือผู้สอนเป็นศูนย์กลางการเรียน (teacher-center) มาเป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน (student-center) โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสอนและกิจกรรมการเรียนให้มากขึ้น
- 2) เปลี่ยนแปลงการสอนแบบบรรยาย โดยหันมาใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการสอนมากขึ้น
- 3) เปลี่ยนแปลงวิธีการวัดผลจากการวัดความจำในเนื้อหาวิชาไปสู่การวัดผลเรียนรู้ของผู้เรียน
- 4) ปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้นั้น ก่อนอื่นจะต้องยอมรับว่ากระบวนการสอนเป็นเรื่องที่ลึกลับซับซ้อน ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ฝ่ายบริหารการศึกษาไปจนถึงฝ่ายดำเนินการสอนและผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ถ้าขาดความร่วมมือจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งดังกล่าวอาจทำให้การปรับปรุงการสอนไม่ประสบความสำเร็จ และจะมีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นในการวางแผนการสอนจึง ได้นำเอา "ระบบขั้นตอนในการแก้ปัญหา (system approach to problem - solving)" ¹ เข้ามาใช้เป็นการนำส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการสอนมาสัมพันธ์กันอย่างมีระบบระเบียบ ซึ่งเป็นวิธีการเดียวกับการสืบสวน สอบสวนแบบวิทยาศาสตร์ อันมีขั้นตอนประกอบด้วย การตั้งปัญหา จากนั้นจึงทำการตั้งสมมุติฐาน แล้วจึงทำการทดลองตามสมมุติฐาน ซึ่งจะทำการรวบรวมข้อมูลผลการทดลอง แล้วสรุปผลข้อมูลที่ได้ว่าถูกต้องตามสมมุติฐานหรือไม่ หากถูกต้องจึงจะนำผลที่ได้มาปรับปรุงแผนการสอนให้ดีขึ้น ถ้ามีการผิดพลาดก็จำเป็นที่จะต้องหาวิธีการใหม่หรือหาสมมุติฐานใหม่ทำการทดลองจนกว่าจะได้ผลตามต้องการ ด้วยระบบวิธีการข้างต้น ได้พัฒนามาสู่เทคโนโลยีทางการสอน (Instructional Technology) ซึ่งหมายถึง "การออกแบบการสอนอย่างเป็นระบบขั้นตอนโดยอาศัยความรู้ในด้านกระบวนการเรียนรู้ และทฤษฎีสื่อสารสัมพันธ์ (communication theory) และพิจารณาถึงปัจจัยและตัวแปรในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ" ²

1 เรื่องเดียวกัน, หน้า 10 .

2 เรื่องเดียวกัน, หน้า 11 .

แนวความคิดที่จะวางแผนแก้ไขปรับปรุงการเรียนสอนให้มีประสิทธิภาพโดยใช้เทคโนโลยีทางการสอนทำให้มีผู้คิดระบบการเรียนโดยใช้ ชุดการสอนอื่น ชุดการสอนมีลักษณะเป็นโปรแกรมทางการวางแผนการสอนไว้อย่างละเอียดโดยเฉพาะ ประกอบไปด้วยคำชี้แจงขั้นตอนวิธีการสอน จุดมุ่งหมายของการสอนที่กำหนดพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการประเมินผลก่อนการเรียนเพื่อวัดพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน¹ ชุดการสอนจะเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทในการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสประกอบกิจกรรมในการเรียนและเรียนรู้บทเรียนด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนหรืออาจารย์เป็นผู้ให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือเท่านั้น² ส่วนประกอบที่สำคัญของชุดการสอนก็คือ อุปกรณ์ หรือสื่อการสอนที่จะช่วยเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว และถูกต้องชัดเจน

ชุดการสอนได้เริ่มเข้ามาบทบาทในการเรียนการสอนในเรื่องวิธีใช้ห้องสมุด และเป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเมื่อไม่กี่ปีมานี้ เมื่อห้องสมุดมหาวิทยาลัยหลายแห่งทั้งในสหรัฐอเมริกาและประเทศแคนาดา ได้พัฒนาชุดการสอนวิธีใช้ห้องสมุดของตน ความคิดนี้แพร่ขยายไปสู่ประเทศอังกฤษ ทำให้เกิดโครงการทดลองที่เรียกว่า ที ดับบลิว อี (TWE - Travelling Workshop Experiment)³ โดยได้รับทุนสนับสนุนโครงการจาก หน่วยวิจัยและพัฒนา หอสมุดแห่งชาติอังกฤษ (British Library Research and Development Department) ในการจัด

¹ Robert W. Houston, et al., Developing Instructional Modules, a Modular System for Writing Modules (Texas : College of Education of Houston, 1972) pp. 10 - 15.

² Carter V. Good, Dictionary of Education (New York : McGraw-Hill, 1973), p. 306.

³ Daphne Clark, and Colin Harris, "Can Users Be Instructed by Package?" Library Assistance Record 80 (June 1978) : 279.

สร้างชุดการสอน (Teaching Package) เพื่อสอนวิธีใช้ห้องสมุดสำหรับสถาบันการศึกษาระดับ
อุดมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งเป็นที่คาดว่าผลของการทดลองครั้งนี้จะทำให้ผู้หันมาสนใจวิธีการสอน
โดยใช้ชุดการสอนกันแพร่หลายมากขึ้นกว่าเดิม

คุณลักษณะของชุดการสอนซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาในการสอนของ บรรณารักษ์ได้แก่

- 1) บรรณารักษ์จะไม่ต้องวุ่นวายกับการเตรียมการสอนรวมทั้งการคัดเตรียมอุปกรณ์หรือสื่อ
การสอนซึ่งตนไม่มีความชำนาญ เพราะกิจกรรมวิธีการในการสอนและสื่อต่าง ๆ ได้คัดเตรียมไว้
เรียบร้อยแล้วในชุดการสอน
- 2) บรรณารักษ์ไม่ต้องเสียเวลาในการเตรียมการสอนใหม่หลายครั้ง และจะได้เอาเวลา
ที่จะต้องเสียไปในการนี้ไปทำงานด้านอื่น ๆ ของห้องสมุดที่มีความจำเป็นต่อไป
- 3) บรรณารักษ์สามารถนำชุดการสอนที่มีการคัดเตรียมไว้ได้แล้ว มอบหมายให้ผู้อื่นไปสอน
แทนได้ เมื่อตนเองติดธุระหรือไม่สามารถไปสอนได้ด้วยตนเอง

ขณะที่วงการศึกษานานาชาติ สนใจนำชุดการสอนมาใช้สอนวิธีใช้ห้องสมุดในรูปแบบ
ต่าง ๆ กัน ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ นักการศึกษาของไทยได้คิดระบบผลิตชุดการสอนแผนจุฬาลงกรณ์
(CHULA PLAN)¹ ขึ้นเป็นที่นิยมแพร่หลาย และใช้ได้ผลต่อการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา
ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าน่าจะได้มีการนำระบบผลิตชุดการสอนดังกล่าวมาผลิตชุดการสอนขึ้นใช้สอนวิธี
ใช้ห้องสมุดในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนระดับนี้ และเป็นผลดี
ทางอ้อมแก่ผู้เรียนซึ่งจะได้รับผลสำเร็จจากการศึกษาของตนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความเป็นมา เทคนิคการสร้างและคุณสมบัติของชุดการสอนแบบต่าง ๆ
- 2) เพื่อสร้างชุดการสอนวิชา "วิธีการศึกษาในมหาวิทยาลัย 1"

¹ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สุ่มเฮาวิ เนตรประเสริฐ และสุตา สิ้นสกุล, ระบบสื่อการสอน
(กรุงเทพฯ มหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 47.

3) เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น

ลุ่มมูดิฐานของการวิจัย

- ชุดการสอนที่สร้างขึ้นสำหรับวิชา "วิธีการศึกษาในมหาวิทยาลัย 1" จะมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 90/90 สำหรับเนื้อหาวิชาที่เป็นความจำ และจะมีประสิทธิภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ 80/80 สำหรับเนื้อหาที่เป็นทักษะ เพราะการเปลี่ยนพฤติกรรมทางทักษะต้องการระยะเวลาไม่สามารรถเปลี่ยนและวัดได้ทันทีที่เรียนเสร็จแล้ว¹

ชุดการสอนที่สร้างขึ้นนี้ เมื่อเรียนแล้วจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งวัดได้จากความแตกต่างของคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .01

ขอบเขตของการวิจัย

1) ในการวิจัยได้สร้างชุดการสอนขึ้น 2 ชุด เรื่อง

: เศรษฐกิจ

: บรรณานุกรม

ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิชา "วิธีการศึกษาในมหาวิทยาลัย 1" อันเป็นวิชาที่สอนเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าและเขียนรายงานการวิจัย

2) เนื้อหาวิชาของชุดการสอนทั้ง 2 ชุดที่จัดทำขึ้น ถือเอาตามเนื้อหาที่ใช้สอนผลิตชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 1

3) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น คือ ผลิตชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์ ปีการศึกษา 2522 จำนวน 30 คน

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 51.

4) แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนชุดการเลื่อนทั้ง 2 ชุด ได้ผ่านการทดสอบหาความยากง่าย
หาตัวอำนาจค่าแรก และความเที่ยงตรงก่อนนำมาใช้กับชุดการเลื่อน

ข้อตกลงเบื้องต้น

- 1) ชุดการเลื่อนทั้ง 2 ชุดเป็นชุดการเลื่อนแบบกิจกรรมกลุ่มหรือศูนย์การเรียนรู้ โดยสร้างขึ้น
ตามระบบผลิตชุดการเลื่อนแผนดูฟ้าฯ
- 2) ในกรณีที่มีตัวแปรที่ควบคุมไม่ได้ในการหาประสิทธิภาพของชุดการเลื่อน ได้แก่ สภาพห้อง
เรียน ความพร้อมของผู้เรียน ตลอดจนความชำนาญในการใช้ชุดการเลื่อนของผู้สอน ผู้วิจัยจึงต้องกำหนด
ความคลาดเคลื่อนของประสิทธิภาพของชุดการเลื่อนไว้ 2.5 % - 5 %

ข้อจำกัดของการวิจัย

การเรียนด้วยชุดการเลื่อนแบบกิจกรรมกลุ่มหรือศูนย์การเรียนรู้สำหรับผลิตเป็นการเรียนแบบ
ใหม่ ต้องการเวลาในการทำความเข้าใจกับวิธีเรียน นอกจากนี้ความพร้อมของผู้เรียนก็เป็นตัวการ
สำคัญที่จะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้

วิธีดำเนินการวิจัย

- 1) ศึกษาวิธีดำเนินการสร้างชุดการเลื่อนตามระบบผลิตชุดการเลื่อนแผนดูฟ้าฯ โดยละเอียด
- 2) ทำการวิเคราะห์เนื้อหาวิชา "วิธีการศึกษาในมหาวิทยาลัย 1" แล้วแบ่งเนื้อหาวิชา
ออกเป็นหน่วยย่อย
- 3) พิจารณาแล้วเลือกไว้เพียง 2 หน่วยคือ เิงอรรถ และ บรรณานุกรม แล้วแบ่งเนื้อหา
ของหน่วยทั้ง 2 ออกเป็นหัวเรื่องย่อย กำหนดมโนทัศน์หรือหลักการ ตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
ออกแบบกิจกรรม การเรียน สื่อการเลื่อนและแบบประเมินผลการเรียน
- 4) สร้างแบบสอบเพื่อใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ของชุดการเลื่อนทั้ง 2 ชุด โดย
อิง เกณฑ์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ แล้วส่งทำการวิเคราะห์แบบสอบเป็นรายข้อ หาตัว
อำนาจระดับความยากง่าย และค่าความเชื่อมั่น

5) นำชุดการสอนทั้ง 2 ชุดไปทดลองใช้กับนิสิตปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี คณะอักษรศาสตร์ เพื่อหาข้อบกพร่องของการสอน ดังนี้

5.1 ชั้นทดลองแบบเดี่ยว (1:1) โดยนำชุดการสอนไปทดลองใช้กับนิสิตเพียง 1 คน เพื่อสังเกตดูความเข้าใจและปฏิกิริยาในการเรียนจากชุดการสอน แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงชุดการสอน เพื่อใช้ทดลองกลุ่มเล็กต่อไป

5.2 ชั้นทดลองแบบกลุ่ม (1:10) นำชุดการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับนิสิต 6 คน ที่ยังไม่เคยเรียนจากชุดการสอนมาก่อน เพื่อหาข้อบกพร่องอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะนำไปทดลองภาคสนาม

6) หลังจากนำชุดการสอนทั้ง 2 ชุด มาปรับปรุงและแก้ไขส่วนที่บกพร่องดีแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากร คือ นิสิตชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 30 คน

7) หาประสิทธิภาพของชุดการสอนจากคะแนนแบบฝึกหัดประจำคู่สนทนาและคะแนนสอบหลังเรียน

8) วิเคราะห์ความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอนโดยทดสอบความมีนัยสำคัญของผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยผลการทำแบบสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยค่าที่ (t - test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

9) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1) เป็นการเสนอแนวทางใหม่ให้แก่บรรณารักษ์ ด้วยการนำชุดการสอนไปสอนวิธีใช้ห้องสมุด ซึ่งอาจนำไปปรับปรุงวิธีการ และผลิตชิ้นใช้สอนวิชาอื่น ๆ ในสาขาบรรณารักษศาสตร์ได้ต่อไป

2) จะช่วยให้การ เรียนรู้ใน เรื่องห้องสมุดของผู้เรียนได้มาตรฐานเดียวกัน

3) ช่วยแก้ปัญหาให้แก่บรรณารักษ์ ในการผลิตอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการเรียนการสอน เรื่องห้องสมุดได้

4) เพื่อส่งเสริมให้มีการสร้างชุดการสอนและนำมาใช้ในการเรียนการสอนทางด้าน บรรณารักษศาสตร์ ให้แพร่หลายยิ่งขึ้น

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ชุดการสอน การวางแผนในการสอนไว้อย่างรัดกุม โดยเตรียมสื่อการสอนหลาย ๆ แบบ ให้เหมาะสมและสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ ของ การสอน ซึ่ง วัดได้จากพฤติกรรมของผู้เรียน

ลักษณะสำคัญของชุดการสอน ก็คือ จะมีคำแนะนำวิธีดำเนินการสอน ตลอดจนสื่อการสอนไว้ ให้พร้อมที่จะนำไปใช้สอนได้ทันที

ชุดการสอนแผนสุฉิภา ระบบการผลิตชุดการสอนซึ่งคิดขึ้นโดย ดร. ชัยยงค์ พรหมวงศ์ มีลำดับขั้นตอนในการผลิต 10 ลำดับขั้น ดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสงค์การเรียนรู้
2. กำหนดหน่วยการสอน
3. กำหนดหัวข้อ เรื่อง
4. กำหนดมโนทัศน์และหลักการ
5. กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
7. กำหนดแบบประเมินผล
8. เลือกและผลิตสื่อการสอน
9. หาประสิทธิภาพของชุดการสอน
10. การใช้ชุดการสอน นำชุดการสอนที่ผ่านขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์แล้วไปใช้

สอนได้

ชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มหรือศูนย์การเรียนรู้ เป็นชุดการสอนที่สร้างขึ้นสำหรับใช้สอนผู้เรียนเป็นกลุ่มประกอบด้วยชุดย่อยตามจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์จะมีสื่อหรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนผู้เรียน สื่อที่ใช้ในศูนย์จะจัดไว้ในรูปสื่อประสม อาจใช้เป็นสื่อรายบุคคลหรือสื่อสำหรับกลุ่มที่ผู้เรียนทั้ง ศูนย์จะใช้ร่วมกันได้

สื่อประสม การใช้สื่อการสอนตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป มาใช้ประกอบการสอนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

แบบล่อ เครื่องมือที่สร้างขึ้นสำหรับใช้วัดความรู้ของผู้เรียนก่อนเรียนบทเรียน และใช้วัดอีกครั้งหนึ่งหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว

แบบฝึกหัด สิ่งที่ใช้ประเมินผลการเรียน เนื้อหาบทเรียน ซึ่งจะมีอยู่ในศูนย์กิจกรรมแต่ละศูนย์

ประสิทธิภาพ คุณภาพของชุดการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้น เช่น ถ้าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ถึง 90/90 อธิบายได้ว่า

90 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากชุดการสอน คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนแบบฝึกหัดประจำศูนย์

90 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ หรือพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนไป คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนการสอบหลังเรียน

เกณฑ์ประสิทธิภาพ ระดับประสิทธิภาพของชุดการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ในระดับที่ผู้ผลิตชุดการสอนพึงพอใจ